สาระน่ารู้ มาตรา 103/7 และ มาตรา 103/8
การให้หน่วยงานของรัฐประกาศราคากลางการจัดซื้อจัดจ้างเพื่อให้ประชาชน เข้าตรวจดูได้

ตามกฎหมาย ป.ป.ช. ที่แก้ไขเพิ่มเติม มีมาตรการเชิงป้องปรามการทุจริตประการหนึ่งคือ การกำหนดให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการจัดทำข้อมูลราคาอ้างอิงหรือราคากลางเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้าง โดยเฉพาะราคากลางและการคำนวณราคากลางไว้ในระบบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าตรวจดูได้

ดังนั้น การดำเนินการเกี่ยวกับการพัสดุต่างๆ ของหน่วยงานของรัฐ ไม่ว่าจะเป็นการจัดทำแอ การซื้อ การจ้าง การจ้างที่ปรึกษา การจ้างออกแบบและควบคุมงาน หน่วยงานของรัฐต้องจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการให้ประชาชนตรวจสอบได้

แนวทางการจัดทำข้อมูลที่ต้องประกาศ

การจัดซื้อจัดจ้างต่างๆ ที่ต้องประกาศราคากลาง อาจแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. กรณีเป็นงานก่อสร้าง
2. กรณีมิใช่งานก่อสร้าง ได้แก่ การซื้อการจ้างทั่วไป หรือการซื้อการจ้างเฉพาะ เช่น การจ้างควบคุมงาน การจ้างออกแบบ การจ้างที่ปรึกษา การจ้างวิจัย การจ้างพัฒนาระบบคอมพิวเตอร์

ข้อมูลที่ต้องประกาศมีอะไรบ้าง

ในกรณีที่เป็นงานก่อสร้าง จะต้องมีชื่อโครงการ หน่วยงานเจ้าของโครงการ วงเงินงบประมาณที่ได้รับจัดสรร ลักษณะงานโดยสังเขป วันที่คำนวณราคากลาง จำนวนเงินราคากลาง บัญชีประมาณการราคากลาง รายชื่อคณะกรรมการกำหนดราคากลาง

ในกรณีที่มิใช่งานก่อสร้าง ที่เป็นการซื้อการจ้างทั่วไป จะต้องมีชื่อโครงการ หน่วยงานเจ้าของโครงการ วงเงินงบประมาณที่ได้รับจัดสรร วันที่กำหนดราคากลางหรือราคาอ้างอิง จำนวนเงินราคากลาง และหน่วยงานของราคากลางหรือราคาอ้างอิงจากราคามาตรฐานครุภัณฑ์ของทางราชการ หรือได้จากการสืบราคาหรืออื่นๆ รายชื่อเจ้าหน้าที่ผู้กำหนดราคากลางหรือราคาอ้างอิงทุกคน

สำหรับเรื่องการจ้างเฉพาะ เช่น การจ้างควบคุมงาน การจ้างงานวิจัย การจ้างที่ปรึกษาพัฒนาระบบคอมพิวเตอร์ที่จะมีข้อมูลบางส่วนที่แตกต่างจากการจ้างทั่วไป เช่น การจ้างควบคุมงานต้องมีข้อมูลในส่วนของค่าตอบแทนหัวหน้าโครงการ ผู้ดำเนินงาน คำวัสดุอุปกรณ์ การจ้างที่ปรึกษาต้องมีข้อมูลประเภทที่ปรึกษา คุณสมบัติของที่ปรึกษา จำนวนที่ปรึกษา ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปต่างประเทศ รายชื่อเจ้าหน้าที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำรายละเอียดของเขตการจ้างงาน เป็นต้น

แนวทางการประกาศ

การสั่งซื้อสั่งจ้างโดยวิธีตกลงราคาหน่วยงานของรัฐต้องประกาศราคากลางก่อนสั่งซื้อหรือสั่งจ้างไว้ในระบบข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์อย่างน้อย 5 วันทำการก่อนการสั่งซื้อหรือสั่งจ้าง

กรณีต้องจัดซื้อจัดจ้างโดยพลัน ต้องประกาศราคากลางพร้อมการสั่งซื้อสั่งจ้างและรายชื่อบุคคลหรือนิติบุคคลที่หน่วยงานของรัฐสั่งซื้อสั่งจ้าง โดยประกาศอย่างน้อย 30 วันทำการ

หากมีการแก้ไขสัญญา ซึ่งมีผลกระทบต่อจำนวนชนิดของวัสดุ พัสดุ หรือเปลี่ยนแปลงชนิดของสินค้าหรือบริการหรือรูปแบบจากที่เคยประกาศไว้ ต้องเผยแพร่ส่วนที่แก้ไขไว้ในระบบฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ของหน่วยงานของรัฐอย่างน้อย 30 วันทำการ

มาตรการดังกล่าวนี้เป็นกฎหมายกำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. จัดทำรายงานเสนอต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อสั่งการให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการ ซึ่งหน่วยงานของรัฐต้องดำเนินการภายใน 180 วัน นับแต่วันที่คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบทั้งนี้ คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีหน้าที่ติดตามผลการดำเนินการตามมติดังกล่าว

หากหน่วยงานของรัฐฝ่าฝืนกฎหมายให้ถือว่าผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องมีความผิดทางวินัย หรือเป็นเหตุที่จะถูกถอดถอนจากตำแหน่งหรือต้องพ้นจากตำแหน่ง แล้วแต่กรณี

การจัดทำและแสดงบัญชีรายการรับจ่ายของโครงการ

ผู้มีหน้าที่ยื่นแบบแสดงบัญชีรายรับรายจ่ายของโครงการ (บช.1) ต่อกรมสรรพากร คือ ผู้ที่เป็นคู่สัญญาทั้งที่เป็นบุคคลหรือนิติบุคคล แบ่งได้ 6 ประเภท คือ

1. บุคคลธรรมดา
2. คณะบุคคล
3. นิติบุคคลซึ่งดำเนินการเป็นทางค้า หรือหากำไร ซึ่งจัดตั้งขึ้นตามกฎหมายไทยและกฎหมายของต่างประเทศ
4. นิติบุคคลซึ่งมิได้ดำเนินการเป็นทางค้า หรือประกอบกิจการซึ่งมีรายได้ หรือหากำไร ทั้งที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายไทยและกฎหมายของต่างประเทศ เช่น สมาคม มูลนิธิ เป็นต้น
5. หน่วยงานของรัฐ
6. กิจการร่วมค้า (joint venture)

หมายเหตุ

1. กรณีคู่สัญญาเป็นกิจการร่วมค้า (joint venture) ให้ยื่นแบบแสดงบัญชีรายรับรายจ่ายของโครงการ (บช.1) ในนามของกิจการร่วมค้า
2. กรณีคู่สัญญาเป็น CONSORTIUM ถือว่าแต่ละบุคคลเป็นคู่สัญญาในสัดส่วนงานของตน ให้แต่ละรายยื่นแบบแสดงบัญชีรายรับรายจ่ายของโครงการ (บช.1) ของงานที่ตนรับผิดชอบในงานของตนเอง
3. นิติบุคคลต่างประเทศเป็นคู่สัญญา นิติบุคคลต่างประเทศต้องเป็นผู้ยื่นแบบแสดงบัญชีรายรับรายจ่ายของโครงการ (บช.1) ไม่ใช่สาขาของนิติบุคคลหลัก "ผู้ใดเป็นคู่สัญญา ผู้นั้นมีหน้าที่ยื่น บช.1"

ทั้งนี้ คู่สัญญาต้องปฏิบัติตามประกาศฉบับนี้ต้องเป็นสัญญาที่มีการจัดทำ (ลงนามสัญญา) ตั้งแต่ประกาศฉบับนี้มีผลใช้บังคับ คือ วันที่ 1 เมษายน 2555 ใช้บังคับกับสัญญาที่มีมูลค่าตั้งแต่ 2,000,000.-บาท (สองล้านบาท) ขึ้นไป และต้องเป็นสัญญา 4 ประเภท คือ

1. สัญญาที่เกี่ยวกับการจัดหาพัสดุหรือการพัสดุตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ หรือระเบียบข้อกำหนด กฎ ข้อบังคับว่าด้วยการพัสดุของหน่วยงานของรัฐที่ทำการจัดซื้อจัดจ้าง
2. สัญญาสัมปทาน
3. สัญญาให้ทุนสนับสนุนเพื่อการวิจัย
4. สัญญาให้ทุนสนับสนุนเพื่อดำเนินกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง

การจัดทำบัญชีแสดงรายรับรายจ่ายเป็นอย่างไร

1. ให้คู่สัญญาบันทึกรายรับรายจ่ายที่เกิดขึ้นในแต่ละรอบระยะเวลาบัญชีหรือรอบปีภาษีนั้น โดยแยกเป็นรายโครงการตามสัญญา
2. ให้เก็บและรักษาเอกสารหลักฐานประกอบไว้ไม่น้อยกว่าห้าปีนับแต่วันสิ้นสุดระยะเวลาสัญญา หรือจนกว่าการดำเนินการตามข้อ 13 ของประกาศคณะกรรมการ ป.ป.ช. เรื่องหลักเกณฑ์และวิธีการจัดทำ และแสดงบัญชีรายการรับจ่ายของโครงการ

วิธีการยื่นบัญชีแสดงรายรับรายจ่ายของผู้ที่เป็นคู่สัญญาต้องทำอย่างไร

ให้คู่สัญญายื่นบัญชีรายการรับจ่ายต่อกรมสรรพากร โดยวิธีการอิเล็กทรอนิกส์ ตามกำหนดระยะเวลา ดังต่อไปนี้

1. กรณีบุคคลธรรมดาเป็นคู่สัญญา

1.1 หากการรับจ่ายเงินตามสัญญาทั้งหมดเสร็จสิ้นภายในปีภาษีเดียวกัน ให้ยื่นพร้อมกับการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของภาษีนั้น

1.2 หากการรับจ่ายเงินตามสัญญาทั้งหมดไม่ได้เสร็จสิ้นภายในปีบัญชีเดียวกัน ให้ยื่นบัญชีแสดงรายรับรายจ่ายซึ่งประกอบด้วยรายรับรายจ่ายที่เกิดขึ้นในแต่ละปีภาษีพร้อมกับการยื่นแบบแสดงรายการเงินได้บุคคลธรรมดาของปีภาษีนั้น

2. กรณีนิติบุคคลเป็นคู่สัญญา

2.1 หากการรับจ่ายเงินตามสัญญาทั้งหมดเสร็จสิ้นภายในรอบระยะเวลาบัญชีเดียวกันให้ยื่นเมื่อสิ้นสุดรอบระยะเวลาบัญชีพร้อมกับการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้นิติบุคคลของรอบระยะเวลาบัญชีนั้น

2.2 หากการรับจ่ายเงินตามสัญญาทั้งหมด ไม่ได้เสร็จสิ้นภายในรอบระยะเวลาบัญชีเดียวกัน ให้ยื่นบัญชีแสดงรายรับรายจ่ายซึ่งประกอบด้วยรายรับรายจ่ายที่เกิดขึ้นในแต่ละรอบระยะเวลาบัญชี พร้อมกับการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลของรอบระยะเวลาบัญชีนั้น

บทกำหนดโทษ

- บุคคลหรือนิติบุคคลที่เป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐผู้ใด ไม่ยื่นแบบแสดงบัญชีรายรับรายจ่ายของโครงการ (บช.1) ตามประกาศนี้ หรือแสดงไม่ถูกต้องครบถ้วนในสาระสำคัญให้ถือว่าเป็นผู้ขาดคุณสมบัติที่จะเป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐ

สาระน่ารู้เกี่ยวกับกฎหมาย ป.ป.ช. มาตรา 100 และมาตรา 103

เลขที่ 361 ถนนนนทบุรี ตำบลท่าทราย อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี 11000
โทร. 02 528 4800 โทรสาร 02 528 4913
สายด่วน ป.ป.ช. 1205 www.nacc.go.th

สาระความรู้
เรื่อง มาตรา 100 และหลักการว่าด้วยการขัดกันแห่งผลประโยชน์

มาตรา 100 คือ

มาตรา 100 คือ กฎหมาย ป.ป.ช. ที่ห้ามไม่ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินการใดๆ ที่เป็นการขัดแย้งกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม

มาตรา 100 ใช้บังคับกับเจ้าหน้าที่รัฐตามประกาศของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ดังนี้

1. นายกรัฐมนตรี
2. รัฐมนตรี
3. ผู้บริหารท้องถิ่น
4. รองผู้บริหารท้องถิ่น

รวมถึงคู่สมรส ของเจ้าหน้าที่ของรัฐดังกล่าว โดยให้ถือว่าการดำเนินการใดๆ ของคู่สมรสที่ฝ่าฝืนมาตรา 100 เป็นการกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้นด้วย นอกจากนี้ ยังบังคับกับเจ้าหน้าที่ของรัฐดังกล่าวซึ่งพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐมาแล้วยังไม่ถึง 2 ปีด้วย

การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม

สถานการณ์ที่ผู้มีอำนาจตัดสินใจอยู่ในสภาพสับสนระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม โดยมีแรงจูงใจในการตัดสินจากประโยชน์ส่วนตน ส่งผลให้การใช้ดุลพินิจในการตัดสินใจของผู้นั้นขาดความอิสระไม่เป็นกลาง เบี่ยงเบนออกจากหลักการบริหารเพื่อประโยชน์สาธารณะ (หลากหลายความหมายของ Conflict of Interest)

เจตนารมณ์มาตรา 100

เพื่อให้การบริหารราชการเกิดความโปร่งใส เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชน รวมทั้งปราศจากความเคลือบแคลงสงสัยในความซื่อสัตย์สุจริตในการบริหารราชการของเจ้าหน้าที่ของรัฐ และป้องกันการทุจริตอันเกิดมาจากเจ้าหน้าที่ของรัฐมีผลประโยชน์ทับซ้อนหรือเกิดการขัดแย้งกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม จึงห้ามเจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินการใดๆ ที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม

การดำเนินการที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม ตามมาตรา 100

1. เป็นคู่สัญญา หรือเป็นผู้มีส่วนได้เสีย กับหน่วยงานของรัฐที่ตนเองปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งมีอำนาจกำกับดูแล ควบคุม ตรวจสอบหรือดำเนินคดี
2. เป็นหุ้นส่วนในห้างหุ้นส่วน หรือถือหุ้นในบริษัท ที่เป็นคู่สัญญา กับหน่วยงานของรัฐ ที่ตนเองปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งมีอำนาจกำกับดูแล ควบคุม ตรวจสอบหรือดำเนินคดี
3. รับสัมปทาน หรือถือสัมปทานจากรัฐอยู่ หรือเป็นคู่สัญญากับรัฐที่มีลักษณะผูกขาด ตัดตอน ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม ทั้งนี้ ห้ามเป็นหุ้นส่วนในห้างหุ้นส่วน หรือมีหุ้นส่วนในบริษัทที่รับสัมปทานหรือถือสัมปทานจากรัฐอยู่ เช่นกัน
4. เป็นกรรมการ หรือวิสาหกิจ ตัวแทน หนักงานลูกจ้าง ในธุรกิจเอกชนที่อยู่ภายใต้ การกำกับ ดูแล ควบคุม หรือตรวจสอบของหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นสังกัดอยู่หรือปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งโดยสภาพของผลประโยชน์ของธุรกิจเอกชนนั้นอาจขัดหรือแย้งต่อประโยชน์ส่วนรวม หรือประโยชน์ทางราชการ หรือกระทบต่อความมีอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้น

ข้อยกเว้นของมาตรา 100

1. กรณีพ้นจากการดำรงตำแหน่งมาแล้วยังไม่ถึง 2 ปี สามารถเป็นผู้ถือหุ้นไม่เกิน 5% จากจำนวนหุ้นทั้งหมดที่จำหน่ายในบริษัทมหาชนจำกัด ทั้งนี้ ต้องไม่ใช่บริษัทที่เป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐ ที่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์
2. กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ในบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัด ที่หน่วยงานของรัฐถือหุ้นหรือเข้าร่วมทุน เช่น *"รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังได้มอบหมายให้รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลังเป็นที่ปรึกษาหรือกรรมการภายในบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัด ที่กระทรวงการคลังถือหุ้นหรือร่วมทุน"*

โทษของผู้ฝ่าฝืน

กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐฝ่าฝืนบทบัญญัติต้องได้รับโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือปรับไม่เกิน 60,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ถือเป็นความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม ตามประมวลกฎหมายอาญาด้วย

กรณีคู่สมรสของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นกระทำการฝ่าฝืนมาตรา 100 หากเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นพิสูจน์ได้ว่าตนเองไม่ได้รู้เห็นยินยอมด้วยในการที่คู่สมรสของตนกระทำการนั้นๆ ให้ถือว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นไม่มีความผิด

สาระน่ารู้มาตรา 103

- **มาตรา 103 คือ**

มาตรา 103 คือ กฎหมาย ป.ป.ช. ที่ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากบุคคลนอกจากมีกฎหมายหรือกฎ ข้อบังคับที่ออกโดยบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เว้นแต่การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยา ตามหลักเกณฑ์และจำนวนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

มาตรา 103 ใช้บังคับกับเจ้าหน้าที่ของรัฐในทุกตำแหน่ง และบังคับกับเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ซึ่งพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐมาแล้วยังไม่ถึง 2 ปี

- **เจตนารมณ์ของมาตรา 103**

เพื่อไม่ให้การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดของเจ้าหน้าที่ของรัฐจากบุคคลในโอกาสต่างๆ มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งของการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม จึงได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดไว้ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ของรัฐทุกตำแหน่งต้องปฏิบัติตามกฎหมาย

- **วัตถุประสงค์ของมาตรา 103**

วัตถุประสงค์ของมาตรา 103 เพื่อเป็นการป้องกันและลดการเกิดผลประโยชน์ทับซ้อน โดยให้เจ้าหน้าที่ของรัฐดำนึงถึงหลักการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวมจากการรับทรัพย์สินนั้น

- **ข้อยกเว้นในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถรับทรัพย์สินได้**

1. หากเป็นการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อันควรได้ตามกฎหมายกำหนด อาทิ เงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง ค่าจ้าง เบี้ยเลี้ยงเดินทาง ค่าที่พัก ค่าพาหนะ ค่าเดินทาง ค่ารับประทานอาหาร ค่าสมนาคุณวิทยากร
2. หากเป็นการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยา

- **หลักเกณฑ์และจำนวนทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่เจ้าหน้าที่ของรัฐจะรับจากบุคคลโดยธรรมจรรยา**

1. รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากญาติตามจำนวนที่เหมาะสมตามฐานะ
2. รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากบุคคลอื่นซึ่งมิใช่ญาติมีราคาหรือมูลค่าในการรับจากแต่ละบุคคลแต่ละโอกาสไม่เกินสามพันบาท
3. รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่การให้นั้นเป็นการให้ลักษณะให้กับบุคคลทั่วไป

- **กรณีรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่มีมูลค่าเกิน 3,000 บาท**

หากเจ้าหน้าที่ของรัฐมีความจำเป็นที่ต้องรับทรัพย์สินที่มีมูลค่าเกิน 3,000 บาท เพื่อรักษาไมตรี หรือความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล เจ้าหน้าที่รัฐต้องแจ้งรายละเอียดข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการรับทรัพย์หรือประโยชน์นั้นต่อผู้บังคับบัญชา ซึ่งเป็นหัวหน้าส่วนราชการ ผู้บริหารสูงสุดของรัฐวิสาหกิจ หรือผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงาน เพื่อให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้บริหารสูงสุด วินิจฉัยว่ามีเหตุผลความจำเป็น ความเหมาะสม สมควรที่จะให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นรับทรัพย์สินหรือประโยชน์นั้น ไว้เป็นสิทธิของคนหรือไม่

กรณีที่มีคำสั่งไม่ให้รับทรัพย์สินหรือประโยชน์นั้นไว้ ให้คืนทรัพย์สินหรือประโยชน์นั้นแก่ผู้ให้นั้นทันที หากไม่สามารถคืนได้ก็ให้ส่งมอบทรัพย์สินหรือประโยชน์ฯ ให้กับหน่วยงานที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นสังกัดโดยเร็ว

กรณีผู้รับตำรงตำแหน่งหัวหน้าส่วนราชการระดับกระทรวงหรือเทียบเท่าหรือของกรรมการหรือผู้บริหารสูงสุดของรัฐวิสาหกิจ กรรมการ หรือผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงานของรัฐ ให้แจ้งต่อผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอน

กรณีผู้ดำรงตำแหน่งประธานกรรมการและกรรมการในองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ เป็นผู้ดำรงตำแหน่งที่ไม่มีผู้บังคับบัญชาถอดถอน ให้แจ้งต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช.

กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ได้พ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐไปแล้วยังไม่ถึงสองปีด้วยที่จะต้องแจ้งต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช.

- **การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากต่างประเทศ**

กรณีรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากต่างประเทศ หากผู้ให้ไม่ได้ระบุว่าให้ใคร ไม่ว่าจะมีมูลค่าเท่าใด หรือให้เป็นของส่วนตัวมูลค่าเกินกว่า 3,000 บาท โดยมีความจำเป็นต้องรับไว้เพื่อรักษามิตรภาพ หรือความสัมพันธ์อันดีเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้รับต้องรายงานรายละเอียดข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดให้ผู้บังคับบัญชาทราบโดยเร็ว

หากผู้บังคับบัญชาเห็นว่าไม่มีเหตุผลที่จะอนุญาตให้รับไว้เป็นของส่วนตัว เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องส่งมอบทรัพย์สินดังกล่าวให้หน่วยงานที่หนสังกัดโดยทันที

ประโยชน์อื่นใด หมายถึง สิ่งที่มีมูลค่า ได้แก่การลดราคา การรับความบันเทิง การรับการบริการ การรับฝึกอบรม หรือสิ่งอื่นใดในลักษณะเดียวกัน

การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยา หมายถึง การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากญาติหรือจากบุคคลที่ให้กันในโอกาสต่างๆ โดยปกติตามขนบธรรมเนียม ประเพณีหรือวัฒนธรรม หรือให้กันตามมารยาทที่ปฏิบัติกันในสังคม

กรณีการรับทรัพย์สินของเจ้าหน้าที่รัฐ

ถ้าหากเจ้าหน้าที่มีความจำเป็นต้องรับทรัพย์สินไว้เพื่อรักษามิตรไมตรีแล้ว เจ้าหน้าที่จะต้องแจ้งรายละเอียดเกี่ยวกับการรับทรัพย์สินเป็นของตนเองได้ แต่หากวินิจฉัยว่ารับไม่ได้ ก็ให้เจ้าหน้าที่คืนทรัพย์สินแก่เจ้าของหรือส่งมอบให้เป็นสิทธิ์ของหน่วยงานต้นสังกัด

กรณีผู้รับทรัพย์สินเป็นผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงานของรัฐ จะต้องรายงานรายละเอียดเกี่ยวกับการรับทรัพย์สินกับผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอน แต่หากเป็นระบบองค์กรอิสระหรือหัวหน้าส่วนราชการที่ไม่มีผู้บังคับบัญชาถอดถอน ให้แจ้งรายละเอียดกับคณะกรรมการ ป.ป.ช. สำหรับผู้ที่เป็น สส. สว. หรือสมาชิกสภาท้องถิ่นให้แจ้งรายละเอียดกับประธานสภาฯ ที่เจ้าหน้าที่ผู้นั้นเป็นสมาชิก

บทลงโทษ

หากเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ฝ่าฝืนจะต้องได้รับโทษคือ จำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือปรับไม่เกิน 60,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

เจ้าหน้าที่ของรัฐ หมายถึง ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นซึ่งมีตำแหน่ง หรือเงินเดือนประจำ พนักงานหรือบุคคลผู้ปฏิบัติงานในรัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานของรัฐ ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นซึ่งมิใช่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เจ้าพนักงานตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่รวมถึงกรรมการอนุกรรมการ ลูกจ้างของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ และบุคคลหรือคณะบุคคลซึ่งใช้อำนาจหรือได้รับมอบให้ใช้อำนาจในการปกครองของรัฐในการดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งตามกฎหมาย รวมทั้งรัฐวิสาหกิจ หรือกิจการอื่นของรัฐ

ญาติ หมายความว่า ผู้บุพการี ผู้สืบสันดาน พี่น้อง ร่วมบิดามารดาหรือร่วมบิดาหรือมารดาเดียวกัน ลุง ป้า น้า อา คู่สมรส ผู้บุพการี หรือผู้สืบสันดานของคู่สมรส บุตรบุญธรรมหรือผู้รับบุตรบุญธรรม

ประโยชน์อื่นใด หมายความว่า สิ่งที่มีมูลค่า ได้แก่ การลดราคา การรับความบันเทิง การรับบริการ การรับการฝึกอบรม หรือสิ่งอื่นใดในลักษณะเดียวกัน